

Zločin u Gošićima i Varivodama

Ove se godine obilježava 15 godina od masakra u Varivodama, kad su u noći 28. rujna 1995. pripadnici Hrvatske vojske izvršili masovni pokolj Srba u tome bukovičkom selu, i to gotovo dva mjeseca nakon prekida ratnih djelovanja. Brutalno i bez povoda smaknuto je devet osoba, od kojih je najmlađa imala 60, a najstarija 85 godina. Petnaest godina od zločina ubojice su još na slobodi, iako postoje ozbiljne indicije tko su oni. Suma je to odnosa ovog društva prema zločinu nad Srbima, čija je etnička pripadnost uvjetovala pokolj, a i danas utječe na činjenicu da, iako je suđenja bilo, još uvijek nitko za zločin nije osuđen.

Zločinu u Varivodama prethodio je pokolj u Gošićima gdje je ubijeno sedmero staraca. Ni za to nitko nije odgovarao. U središtu Varivoda, sela koje je prije rata imalo gotovo 500 stanovnika a danas ih je svega nekoliko desetaka, skroman je drveni križ i ploča s popisom ubijenih građana. Jovan Berić, Marko Berić, Milka Berić, Radivoj Berić, Marija Berić, Dušan Dukić, Jovo Berić, Špiro Berić i Mirko Pokrajac izrešetani su mecima, uglavnom na kućnim pragovima.

Kronologija kaznenog progona

Na **Županijskom sudu u Zadru** provedeno je suđenje protiv šestorice optuženika Nikole Rašića Ivana Jakovljevića, Pere Perkovića, Ivica Petrića Zlatka Ladovića i Nediljka Mijića¹, zbog kaznenog djela teškog ubojstva iz koristoljublja. Uslijedila je **oslobađajuća presuda** za svu šestoricu optuženika.

Vrhovni sud Republike Hrvatske² (na čelu mu je tada bio Milan Vuković) prihvatio je žalbu županijskog državnog odvjetnika te ukinuo prvostupanjsku presudu i predmet vartio na ponovno suđenje, procijenivši da je "optužnica bila nedovoljno određena u odnosu na pojedinačne postupke svakog od optuženih", a ponovljeni postupak provodio se pred **Županijskim sudom u Šibeniku**, gotovo pet godina nakon što je Županijski sud u Zadru presudio, zato što je u međuvremenu došlo do promjene županijskih granica pa je slučaj podpao pod mjesnu nadležnost šibenskog Županijskog suda. Ponovljeni postupak započeo je 16. siječnja 2001. vijećem je predsjedavao sudac Dalibor Dukić.

Optuženici, šestorica tadašnjih djelatnih i razvojačenih pripadnika HV-a — **Nikola Rašić, Ivan Jakovljević, Pero Perković, Zlatko Ladović i Nedjeljko Mijić** — **branili su se sa slobode** pred Županijskim sudom u Šibeniku, u ponovljenom postupku, nakon što su devet mjeseci odležali u pritvoru optuženi za ubojstva iz koristoljublja, dok **Ivica Petrić i Nikola Rašić izdržavaju zatvorske kazne na koje su pravomoćno osuđeni zbog drugih kaznenih djela** (ubojstvo i pokušaj ubojstva, odnosno razbojstva).

¹ Branitelji optuženika: Nikola Rašić (odvjetnica Mirela Mandić-Komar), Ivan Jakovljević (branitelj po službenoj dužnosti Vinko Gracin), Pero Perković (branitelj po službenoj dužnosti Ozren Huljev), Ivica Petrić, (odvjetnik Igor Labura), Zlatko Ladović, (odvjetnik po službenoj dužnosti Lino Lešulov) i Nedjeljko Mijić (odvjetnik Vladimir Mihočević). Ivica Petrić i Nikola Rašić dovedeni su iz zatvora, gdje se nalaze na odsluženju kazne za druga nedjela

² Prvostupanjskom presudom opt. Ivica Petrić osuđen je za kazneno djelo ubojstva Đurđa Čanka (84) u selu Zrmanji, zaseok Potok u kolovozu 1995. On je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest godina. Odlukom VSRH ta je presuda postala pravomoćna. Nikola Rašić bio je osuđen za dva kaznena djela i to razbojstva u pokušaju i ubojstva u pokušaju na štetu Jeke Tanjge (73) u mjestu Očestvo, zaseok Lošići. Odlukom VSRH osuđen je kaznu zatvora u trajanju od 1,6 godina.

Optužnik Milenko Hrštić pravomoćno je oslobođen od optužbe koja ga je teretila da je počinio kazneno djelo ubojstva iz bezobzirne osvete, odnosno da je lišio života Đurđa Čanka. Nikola Rašić, Zvonimir Lasan zv. Zorobabel i Ivan Jakovljević pravomoćno su oslobođeni od optužbe da su iz koristoljublja u Očestvu ubili Savu Šolaja.

Vrhovni sud RH po žalbi državnog odvjetnika ukinuo je presudu Županijskog suda u Zadru u djelu u kojem se optuženici Pero Perković, Nikola Rašić, Ivica Petrić i Zlatko Ladović oslobađaju od optužbe da su 28. kolovoza 1995. godine u selu Gošićima, zaseoku Donji Borci iz koristoljublja usmrtili sedam osoba. Isto tako VSRH je prihvatio žalbu zadarskog županijskog državnog odvjetnika, odnosno ukinuo prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Zadru u djelu u kojem se oslobađaju od optužbe Nikola Rašić, Ivan Jakovljević i Nedjeljko Mijić, a oni se terete da su 29. rujna 1995. u selu Varivode kod Kistanja iz koristoljublja ubili devet osoba.

Šestorku optužnica **tereti za kaznena djela teškog ubojstva iz koristoljublja za koje je predviđena kazna od 8 do 20 godina zatvora.**

Otuženi akt se nije promijenio u odnosu na suđenje koje je provedeno prvi put u Zadru, tvrdio je Željko Žganjer, zastupnik javne optužbe.

Prema optužnici, **četvorica njih — Pero Perković, Nikola Rašić, Ivica Petrić i Zlatko Ladović** — terete se da su **27. kolovoza 1995.** godine sudjelovali u **ubojstvu civila u selu Gošićima**, i to Milke Borak (80), Dušana Borka (56), Kosovke Borak (77), Save Borak (70), Grozdane Borak (70), Vasilja Borka (75) i Marije Borak (81). Spomenuti civili su ubijeni iz vatrenog oružja ispred svojih kuća, a prema optužnici izvršitelji su to učinili iz koristoljublja otuđivanjem vrijednih predmeta i žive stoke.

Druga ubojstva, navodi se u optužnici, izvršena su **28. rujna 1995. u selu Varivodama** u općini Kistanje, za koje se **terete Nikola Rašić, Ivan Jakovljević i Nedjeljko Mijić**. Tom prilikom ubijeno je devet civila, i to Dušan Dukić (59), Špiro Berić (55), Jovo Berić (75), Jovan Berić (56), Radivoj Berić (69), Marija Berić (69), Milka Berić (67), Marko Berić (82) i Mirko Pokrajac (84). Prema optužnici šestorka se osnovano sumnjiči da je izvršila ubojstvo svih 16 civila, inače hrvatskih državljana srpske nacionalnosti.

Epilog:

Nakon svestrane i temeljite analize dokaznog materijala i obavljene konzultacije u Državnom odvjetništvu RH, **Županijsko državno odvjetništvo u Šibeniku odustaje od optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Zadru od 13. veljače 1996. godine** protiv Pere Perkovića, Nikole Rašića, Ivica Petrića i Zlatka Ladovića zbog djela teškog ubojstva 16 staraca srpske nacionalnosti počinjenih neposredno nakon »Oluje«. Naime, iskazi pojedinih optuženika nakon privođenja prilikom prvog ispitivanja, naknadno povučeni i promijenjeni, u fazi istrage odnosno glavne rasprave, nikada nisu ni predstavljali izričito, nedvosmisleno i potpuno priznanje kaznenih djela, u ponovljenom su postupku potpuno otklonjeni kao nevjerodostojni i nepouzdana.³

Šestorica optuženika se tako našla na slobodi, a dvojica optuženih, Pero Perković i Ivan Jakovljević, od države su, zbog bezrazložnog hapšenja i zadržavanja u zatvoru, zatražili odštetu: po 650 tisuća kuna na ime nematerijalne štete koja im je navodno prouzročena. Država je odštetni zahtjev ocijenila utemeljenim, ali ponešto pretjeranim, pa su oštećeni tada najavili da će pravdu potražiti na Sudu za ljudska prava u Strasbourg.

Pitamo se što je sa pravdom za obitelji stradalih, ili oni mogu, ukoliko su u međuvremenu protiv RH podigli tužbe za naknadu nematerijalne štete, očekivati samo enormne parnične troškove koje će kao što i recentni slučaj Jovana Berića pokazuje, morati nadoknaditi državi.

Dopis ŽS Šibenik:

24.09.2009. – Zahtjev za preslik dokumentacije

21.10.2009. – Precizirani zahtjev za preslik dokumentacije

³ Saslušani svjedoci ukazali su na drugi broj počinitelja i posve drugi način počinjenja djela, ili su, pak, potvrdili alibi optuženika. Provedenim balističkim vještačenjem nije utvrđeno da su čahure nađene na mjestu usmrćenja ispaljene iz oružja oduzetog od optuženika, a što je posebno važno, rekonstrukcijom događaja utvrđeno je da su počinitelji svoje žrtve u Gošiću i Varivodama usmrćivali hicima iz blizine, što su pojedini optuženici priznali u prvom istražnom postupku – no istraga u ponovljenom postupku na Županijskom sudu u Šibeniku pokazala je da to ne odgovara stvarnom stanju na terenu. Zbog svega toga, a u nedostatku bilo kakvih drugih činjenica i dokaza na temelju kojih bi se razborito i uvjerljivo moglo govoriti o kaznenoj odgovornosti optuženika odustalo se od optužnica, kazao je Željko Žganjer. On je dodao da se optužnica u Zadru bitno temeljila na prvim iskazima pojedinih optuženika, no u daljnjem postupku u Šibeniku, gdje su predočeni i neki drugi dokazi, utvrđeno je sasvim suprotno. Pojedini optuženi kasnije su mijenjali svoje prvobitne iskaze tvrdeći da čak nisu ni bili u Varivodama i Gošiću u vrijeme kada su ubijeni civili, a svjedoci su govorili o maskiranim osobama i drugim vozilima koja su viđena u tim selima.